

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZAR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Kedden, Januárus 11-ik napján, 1814-dik esztendőben.

Hadi Történetek.

A' Lipsiai örök emlékezetre méltó igen véres de egész Európára nézve szerentsés ütközet után nyert fényes győzelemnek a' Rajna bal partyán is szerentsésen leendő folytatására, és a' közönséges békességnek magában Frantzia Országban való megnyerésére, a' mint már ennekelőtte is megírtuk: a' múlt Decemb. 21-ik napján, a' szövetséges Ármádáknak egy nagy része *Basilea* és *Schafhausen* közt a' Rajna vizén szerentsésen által ment, 's leg elsőben is Alsatziában telepedett le, és a' Hünningeni várat leg ottan ostrom alá rekesztette. — Mi okra nézve, és minémű feltétellel küldettek légyen a' szövetséges Fejedelmeknek hadi seregeik a' Frantzia földre, a' szövetséges Ármádák Fő Vezérének Feldmarsal Herztog *Schwarzenbergnek*, azon Frantzia nyelven kiadott hirdatmányéből, mellyet mi az elmúlt ó esztendő végén az 53-ik szám alatt kiadott M. Kurirban Érd. Olvasóinkal közlöttünk, világosan kitettzik.

Az Austriai és Baváriai egyesült hadi seregek a' Rajna bal partyán való hadi foglalatoságairól, következő hivatal szerint való tudósítás adaltatott ki a' Monachiumi újság leveleknek 31-ik Decemheri darabjában:

A' Hünningeni erősséget ostromló hadi sereg a' maga foglalatoságát szorgalmatosan folytatta. Lovasság Generalissa Gr. *Wrede*, a' ki Decemb. 23-ik napján azon erősséget olly czélből vizsgálta vala meg, hogy a' batteriák készítésére való alkalmas helyeket meghatározhassa; a' békövetkezett éjjel azon tornyot, mellyhez az ellenség bal szárnyának előálló lineája támaszkodott vala, az ötödik és hatodik gyalog batallión által réá rohanással elfoglalta, a' melly alkalmatossággal nem kevesen estek rabságra az ellenség közzül. Ezen tornyoknak elvételése által védelmező intézeteiben nem tsak öszve szorított az ellenség, hanem egyszersmind az ostromló hadi népnek is alkalmatosság szolgáltatott a' parallela lineáknak elkezdésekre.

A' *Scheibler* Oberster kommandója alatt lévő szövetséges sereg, melly Kolmár felé marsirozott, Decemb. 23-ik napján, az ellenségnek sok kárt tett, 100 conscriptusokat elfogott, kiknek nagyobb része már fegyverbe volt öltözve.

Baváriai osztályos Generalis Gróf *Reichberg*, Decemb. 24-ik napján a' Bedforti erősséget körölvette és bezárta, 's azt az abban lévő Fr. Komendáustól felkérte, a' ki az oda beküldött posta által azt izenté, hogy ő a' nevezett Generalnak ágyúból fog válaszolni, és hogy nékie erős

parantsolatja van arra, hogy azon erősséget utolsó emberéig oltalmazza, 's később azon várost tűzzel megemésztetni, mint sem feladni, mellyhezképest a' nevezett Bavarus Generalis is mindjárt elkezdette azt lövöldöztetni. —

General Major Gróf *Deroy* December 24-ik napján *Bruntruhba* bement, a' nélkül, hogy oda való marsirozásában leg kevesebb akadályt is szenvedett volna. — A' következett napon a' General Stábnál szolgáló *Heidegger* Kapitány, a' kiküldött kémeektől arról tudósítatván, hogy a' *Blamonté* kastélyban sem elegendő katoná őrízet, sem elegendő védelmező eszközök nintsenek, egy gyalog és lovas osztályból álló sereggel az ellen ment, a' gyalogságot lesbe hagyta, egy fél eskadron könnyű szerű lovassággal pedig azon városra véletlenül réa ütött 's abba minden ellentállás nélkül bement, a' hol 12 ágyúra talált, mellyeket mivel jó állapotban vannak, más erősségeknek ostromlásokra is bizást lehet fordítani. — (Az itt említett városok és erősségek mind Alzatiában vannak.)

Azokból az írásokból és levelekből, mellyek a' szövetséges hadi nép kezébe estek, világosan által lehet látni, melly nagy félelemben és zűrzavarban estenek legyen Frantzia Országnak a' Rajna bal partján lakó népei, nem is álmodván arról, hogy a' szövetséges seregek azon folyóvizzen által melhessenek, vagy kiterjeszkedjenek valaha. — Két fontos Fr. erősségeknek által adatása, mellyeknek egyike kevés ellentállás után a' győzedelmeseeknek kezébe esett, a' másik pedig hadi fortélyal elfoglaltatott, elegendőképen bizonyítja, melly nagy vigyázatlanságban voltak a' Frantzia Előjárók a' szövetséges hadi seregeknek Rajna vizén való általmenetekre nézve. A' főbb hivatalbeli személyek ezeknek a' hadi seregeknek közelgetésekkor honnyaikat elhagyták, az alattokva-

lókát a' vak szerentsére bízátk, ezek pedig előre képzelvén hazájoknak bal sorát, szívszakadva óhajtyák a' békességet, melly az ő számtalan nyomorúságoknak némiámműképen határt vetne, még a' nagyobb rangú tiszteket is hasonló indulat lelkesít. — Még ekkorig elegendő okok volt a' szövetséges hadi seregeknek az Alzatiai lakosokkal való megelégedésre, a' kik azokat nem csak nem gyűlölik, nem csak meg nem sértik, sőt inkább minden tőlök kitelhető dologban segítik, sem éhezni sem szomjúhozni nem engedik, egy szóval úgy nézik őket, mint a' könyörülő egektől szabadításokra küldött atyokfiat.

A' Landeskroni magas hegyen épült erős kastély, melly, a' mint a' múlt pénteken költ Magy. Kurirnakt 11-dik lapján egy két szóval megjegyztük, a' Gr. *Wrede* lovasság Generalisa vezérlése alatt lévő Austriai és Bavariai szövetséges seregek által capitulatio, avagy alkú által meg vétett, következő tizkelyekre lépett Bavariai Oberster *Treubergel*: —

- 1.) A' Landeskroni erősségben lévő katoná őrízet magát hadi fogságra feladja.
- 2.) A' Tiszturak oldalfegyvereket és tábori bagázsijokat megtartják.
- 3.) A' köz legénység, hólnap reggel 3 óraker a' maga fegyverét a' fegyveres tárt előtt lerakja, tarisznyáját megtartja, és egy őrző sereg által oda fog kísértetui, a' hova Eő Excellentiája, lovasság Generalissa Gróf *Wrede* parantsolni fogja.
- 4.) A' tiszturak bagázsijoknak elvitelre szükséges szekerek adatnak.
- 5.) Az ágyúk és egyéb tábori szerszámok egy Bavariai ártillerista tisztnek adattassanak által.
- 6.) A' kastélyban fekvő beteg katonákra épen úgy fognak gondot viselni, mint a' Bavariai armádától való beteg katonákra.
- 7.) Ennek az erősségnek kapuja, a'

jelenvaló capitulációnak kézalírassal való megerősítése után, a' Bavariai Kir. seregét által elfoglaltatik. — *Igy történt a' Landeskronei hegyen lévő kastély tövé mellett, Decemb. 25-ik napján, 1813-ik eszt.* — Treuberg Bavariai Kir. Oberster, Saart azon erősségnek Kommendansa.

A' Ménusi Frankfurthól a' jelenvaló hadi környülállásokról, és a' Frantzia Országban lévő szövetséges armádának előmeneteléről így írnak Decemb. 28-ik napján: Egy tegnap előtt itt keresztül ment kurirtól azt hallottuk, hogy a' szövetséges armádának előjáró serege már *Brüsszelben* az Austriai Belgiomnak fő városában van; hogy *Antverpiát* a' szárazon a' szövetséges seregek, a' vízen pedig a' Skaldis vízében bément Anglus hajóseregek megtámadták; hogy a' *Winzingerode* Orosz Generál corpusa és 10000 Anglusok, a' Generál Bülow corpusával magokat össze kaptolták, és hogy a' Benningsen Or. Generál vezérése alatt lévő hadi seregek Hamburg mellett a' Svécziái Korona hertzeg armádájával egyesültenek.

A' Frankfurti későbbi tudósítások szerint, *Herzogenbusch*, *Nimwegen*, *Hersden*, és *Berg-op Zoom* Brabantiának és Geldriának nevezetesebb városi kapituláltak; úgy láttik, hogy az ellenség Antverpiát védelmezni nem akarja, mellyet abból lehet ítélni, mivel az abban volt 5000 főből álló katona őrizetet kibúzta, és Brechant mellett állott ki vigyázatra. A' Kozákok ezen város környékén rajoskodnak; a' *Walcherni* sziget a' Zelandiai tartományban, *Vlissingent* kivévén, egészen a' szövetséges hadi seregeknek birtokában van.

A' Frankfurti közönséges levelekben következő tudósítás adtatott ki Dec. 20-ik napján Brédáról, a' Hollandiai Brabantiának nevezetes városáról és erőssé-

géről: Tegnap délután, úgymond, a' mindön mintegy 1200 főből álló Kozák sereg Brüsszelhez két óránál földre közelgetett volna, egy öt ezer emberből álló Fr. sereg számos ágyúkkal és 800 lovasokkal együtt városunk eleibe jött, s néhány szempillantatok alatt *Hage* faluhelység mellett öt batteriát készített, s reggeli öt órakor számos haubitzakkal kezdette városunkat lövöldözni. Az ágyúzás estéli 8 óráig tartott; a' szövetséges seregek sem maradtak adóssak, négy ágyúból és sok apró fegyverből lövöldöztek rájuk, és minekutánna még azon este 1200 Kozákok sok ágyúkkal vissza jöttek volna, városunkba ismét bójöttek s innen a' Frantziákat kihajtották.

A' Német Országi Correspondensnek 30-ik Decemberei darabjában azt olvassuk, hogy *Blücher* Prusszus Feldmarsal is általment volna a' vezérlése alatt lévő vitéz hadi seregekkel a' Rajna vízen. — Erről a' tárgyról következő tudósítás adatott ki *Rastadtban* a' Bádén Markgrófságnak nevezetes városában: Már Feldmarsal *Blücher* is általment a' Rajna vízen még pedig két helyen, úgymint, *Manheim*'s *Moguntzia*, *Moguntzia* és *Köblentz* között két kolonnében. Ezt az ő általmenetelt következő környülállások előzték meg a' Rastatti tudósítások szerint: Ma, úgymond, egész este számos Orosz hadi seregek marsiroznak a' Rajna felé, 60 hajóhidak vitettek *Plitersdorfba*, a' hol 1793-ik esztendőben az Austriai Armádának akkori fő vezére a' *Weiseburgi* lineát megkerülte vala. Azt hiszik, hogy a' jövő éjjel 20 ezer Oroszok fognak a' Rajna vízen által menni.

A' *Blücher* Feldmarschal vezérése alatt lévő Slécziái armádának Rajna vízen lett általmeneteléről következőképen szólnak a' Frankfurti közönséges újság

levelek: A' Sléziai ármáda, úgymond, Decemb. utolsó napját követett éjjel a' Rajna vizén által ment, a' melly alkalmatossággal következő hirdetményt tétetett Feldmarsal *Blücher* a' Rajna bal partjára által kölfözött Sléziai ármádánál közönségsé:

„A' midőn ti a' Sléziai ármádának vitéz katonái az Odera vizétől a' Rajna vizéig előre nyomultatok volna, azokat a' tartományokat, mellyeket az ellenség már annakelőtte törvénytelen módon elfoglalt, attól el kellett venni. Most már a' Rajna vizén által mentek, hogy az ellenséget, a' ki a' maga veszteségét el nem felejtheti, békességre kényszeríthessétek.“

„Katonáki A' Katzbachi, Wartenburgi, Möckerni és Lipsiai győzelmeknek egyedül a' dicsőség útját kell mutatnom, s annak tsalhatatlan következéseiről bizonyos vagyok, hanem újabb kötelelességeket kell előtökbe szabnom. — A' Rajna bal partjának lakosi ellenünk ellenséges szívetlenemviseltetnek, én azoknak óltalmat és vágyonaiknak bátorságot ígertem, még pedig a' ti nevetekben. Szükség, hogy ti ezt az ígértet betellessétek s. a. t.“

A' Rajna folyóviz bal partján lakó Frantziákhöz pedig illy hirdetményt küldött a' névezett Prusszus Feldmarsal: — „Azért vezettém által a' Sléziai ármádát a' Rajna vizén, hogy a' népeknek szabadságok és függetlenségük helyre állítsák, hogy a' békesség megnyeríthessék. — *Napoleon* Császár Hollandiát, Német és Olasz Országoknak nagy részét Frantzia Országgal össze kaptolta, világosan kimondotta, hogy ezen keresményeiből tsak egy falut sem fog vissza adni, ha szinte Páris városa előtt jelenne is meg az ellenség. — Ezen kinyilatkoztatás ellen marsiroznak az Európai Hatalmasságoknak ármádái. — Hogy ha ti is ezen principiumokat védelmezní akarjátok, álljatok *Napoleon* Császár mellé, és hadakozzatok azon ígasságos ügy

ellen, miellyet az isteni gondviselés szembeűnőképen védelmez. Hogyha ezt mivelni nem akarjátok, óltalmat fogtok nálunk találni.“

„Én a' ti vágyonotokat bátorságba helyeztetem. Minden polgár, minden falusi lakos maradjon a' maga honnyába tsendesen, minden hivatal viselő ember maradjon a' maga helyén és folytassa a' maga hivatalbeli kötelelességét tsendessén. Mindazáltal elkerülhetetlenül szükséges, hogy a' szövetséges ármádák hozzátok való bejövetelek első szempillantatajaitól fogva minden Frantzia Országgal való közösűléstek megsűnyön, A' ki ezt nem miveli halállossan vetkezik a' szövetséges Fejedelmek ellen, katona törvényszek eleibe fog idéztetni, és halálra szententziáztatni. — *Költ a' Rajna bal partján. Januárius 1-ső napján, 1814-ik esztendőben.*

Blücher Feldmarsal.

2. Helvétziában.

Austriai F. M. Lajtinant Gróf *Bubna*, a' múlt Dec. 24-ik napján olly tudósítást küldött *Lörrachba* az egyesűlt hadi seregeknek fő vezérjéhez *Hertzeg Schwarzenberg* Feldmarsalhoz Bernából, hogy a' Vincent K. Sz. lovas Regimentjének egyiki vitéz fő Strázsamestere *Devaux* (olv. *Devó*) Decemb. 23-ikán este Neufchatelbe bement legyen, és hogy őtet, es az ő vezérlése alatt lévő Austriai katonaságot rendkívül való nagy örömmel, sok vivat kiáltással fogadták, s estére, örömöknek kinyilatkoztatására, azon egész várost kivilágosították legyen az oda való lakosok, végtére hogy 16 ágyút, 7 haubitzáat 15 munitziós szekeret, és ezer gyalog katonának való fegyvertaláltak és nyertek az ő kormánya alatt lévő vitéz hadi seregek.

A' mint a' közönséges és hivatal szerint való újság levelek is jelentik, *Geneva* városát is elfoglalta a' F. M. Lajtinant Gróf

Bubna capitulatio szerént Decemb. 30-ik napján. Ez a szép és gazdag város, mely deákül Colonia Allobrogumnak nevezetik, a Szabaudiai tartományban fekszik, a Genvai tónak napnyugoti oldalán. Szépen épült, kereskedő, és kézi mesterségekkel ditsekedő város, népessége 24 ezer lélekre tétetik, az ott készített órák egész Európában híresek, jól meg van erősítve, fegyveres háza is nem utolsó. — Az oda való lakosok, a kik ennekelőtte szabad emberek voltak, magok is segítettek a Cs. K. hadi seregeket azon városnak elvételeiben, nem csak, hanem az ott volt Fr. katoná őrizetnek onnan való kiűzésében is. — Hogy, egy két szóval sokat mondhassunk, azt írhatjuk, hogy valamint az egész Német Országban, úgy az újonnan született Helvétziai Respublikában is nagy előmenetelt tesznek a szövetséges hadi seregek. — A' nevezett Austriai Generál Lajtinant Gróf *Bubna*, a Helvétusok és Frantziák közt való egységnek meggátolására minden felosztály seregeket küldött ki.

A' szövetséges hadi seregeknek szerentséjek minden Európai déli tartományokban rendkívül való örömet 's reménységet szerzett. *Wallesiában* minden talpon áll, 's kész a' Frantziák ellen való feltámadásra, *Szabaudtában* nagy zendülés van a' nép közt, minden eddig ott volt Frantzia katonaság nagy sebességgel vissza húzta magát. — Egész Helvétziában örömmel, 's nagy szívességgel fogadtatnak az Austriai hadi seregek, mindenütt, a' hol által marsiroznak, meg vendégtetettnek. A' Kantonokbéli Kormányzások és lakosok egymással vetélkednek a' táplálásokra szükséges dolgoknak megszerzésében, egy szóval valósággal megmutatták azt a' Helvétusok, hogy ők előbbi szabadságokra és jussaikra méltók legyenek.

3. Északi Német Országban.

A' Berlíni 24-ik Decemberi újság le-

velek szerént a' Hamburgban lévő Frantziáknak vezérek Feldmarsal *Davoust*, azon városnak minden kapuit és kikötőhelyeit bezáratta, 's azon hólnap 20-ik napján olly parantsolatot adott ki, hogy azok a' lakosok, a' kik hat hólnapra való eleséget magoknak nem szerezhetnek, és azok az idegen személyek, a' kiknek azon városban tulajdon lakhelyek nintsen, és a' múlt 1813-ik esztendő Januáriusának első napjától fogva semmi adót nem fizettek; nem különben azok a' tanúlok, kereskedő legények, mesterlegények, és mások, a' kik tudniillik azon város megerősítésére nem alkalmasok; végtére minden koldúsok, 's korhely emberek onnan takarodjanak ki, másként úgy fognak vélek bánni, mint spionokkal, és semmi némű szin alatt vissza ne menyenek Hamburgba.

Ezeknek a' honnyaikból kiűzetett lakosoknak, és másféle sorsú boldogtalan embereknek még vigasztaltatásokra a' Svétziai Korona Hertzeg azt parantsolta, hogy egy három személyekből álló Commissió, ú.m. egy Hamburgi, Lübecki és egy Brémai lakos a' leg szegényebb sorsú onnan kiűzetett embernek köntöst 's eleséget szerezzenek, a' vén embereket, az asszonyokat, és a' gyermekeket a' Lübecki és Brémai lakosok fogadják fel, azok a' férfiak pedig, a' kik Hamburg városának az ellenség hatalma alól való fel szabadíttatásában munkások lenni kíváunak, *Oldeslőheben* és *Segeberghen* fegyvert kaphatnak, a' rendes katonasággal egyenlő zsoldot nyernek, és jövőendőben a' Hamburgi nemzeti gárdisták közé vétetnek. *Első* szükségüknek könnyebbitésekre nézve 40 ezer tallért fog nékik a' Svétziai hadi kassa adni.

Kielből, Holsatziának egyik nevezetes városából, (melly 1773-ik esztendeig a' *Holstein Gottorpi* hertzegi Háznak lakhelye volt) a' múlt Decemb. 26-ik napján következő hadi tudósítást adattatott ki a' Svétziai Korona hertzeg: — „A' Hám-

burgi kikötőhelyből, *úgymond*, néhány ágyúzó hajók eveztek ki, hogy a *Blankeneseben* (Holsatziában szép múlató hely) össze gyűlt hajókat elrabolhassák. Ezen ellenséges feltételnek meg gátolására, Anglus Generál *Walmoden*, egy ágyúval egy néhány száz emberből álló hadi népet küldött azon kis tenger partjára, a' kik az ellenséges flottátka között erősen tüzeltek, s végtére a' hajón lévők visszaverettek. Ebben a' tűzben az ellenséget vezérlő tiszt életét elvesztette.

B é t s.

Nagy méltóságú Németújvári Gróf *Bathyany Antal József*, Csász. Kir. titkos Tanácsos Úr ó Excellentiája igaz hazafiúi buzgóságtól lelkesítettén, a' Csász. Kir. Armáda számára 100 akó ó bort hordójával együtt ajándékozott, s azt tulajdon költségén egészen ide hozatta. Ezen nagylelkű hazafiú önkényen való ajándékját az ide való Csász. Kir. hadi Tanács méltó tekintetbe vévén, szoros kötelességének tartotta arról Eő Felségének jelentést tenni, melyet Fels. Urunk nem csak kegyelmesen venni, hanem egyszersmind maga jótettzését a' nevezett Gróf Úrnak tudtára adatni, és azt az Udvari újság levelekben a' Publikummal közölni méltóztatott.

Minekutánna az Eő Csász. Kir. Felsége kegyelmes parantsolatjára a' Bétsi kommandírozó Generális *Ferdinand* Würtembergi Hertzeg vezérlése által kevés hónapok alatt kiállítatott 48 batalion gyalogságból, és 72 eskadron lovasságból álló tartalék armáda organizáltatott, az az jó rendbe hozatott, és abból 29 batalion gyalogság az Olasz Országi, 11 batalion

gyalogság, és 4 eskadron lovasság a' Német Országi armádához elmarsirozott volna, a' még hátramaradt seregek is parantsolatot vettek a' Német Országba való menetelre. — Ezek a' válogatott magyar és német lovas katonákból álló tartalék armáda, a' közelebb múlt vasárnapon, reggeli 9 órákor, a' prater-növű múlató erdőben össze gyülekezvén, s a' nevezett Würtembergi hertzegtől vezéreltetvén, a' Jägerzeil útzán a' Leopoldstadtt külső városból a' veres tornyon bementek, és a' Sz. István temploma előtt a' Csász. váron által marsirozván, annak kapuján kimentek, s onnan minden sereg szellyel oszolván külső városi kvartélyokba ismét bészállottak.

Ezek közt az ide gyűlt, és ma reggel innen tovább marsirozott seregek közt leg nagyobb figyelmetességet szerzetek a' Bétsi lakosokban azok a' magyar válogatott ifjakból álló lovas seregek, a' kik közönségesen *Veliteseknek*, az az, *Könnyű szerű magyar lovasoknak* nevezetnek, mind a' legénységére, mind szép és virgontz lovaikra nézve. Ezek 8000 főből állottak, és a' *Császár, Palatinus, Ferdinand* Hertzeg, és *Kienmeyer* huszár regimentjeihez tartoznak. — Mivel a' sűrűhavas esőzés miatt a' Fels. Csász. Kir. Udvar nézésekre a' Práterbe ki nem mehetett, Császárné Eő Felsége, és a' Fels. Csász. Kir. Hertzegek és Hertzeg Asszonyok a' rezidentzia ablakaiból nézték a' Cs. udvaron által mént katonaságot. — Legelől mentek tábori muzsika alatt az ide való polgárok, ezt követték a' huszárok, ezek után egy K. Szerű eskadron, ezután egy dragonyos, végtére egy vasas eskadron; azt lehet mondani, mindnyájan szép és kardra termétt ifjak; az egész sereget szép tábori muzsika zárta bé,

Jan. 8-ik napján adtak 100 Forint Conventziós pénzért 183 1/2 forintot Váltó-tzédulában